Ms 5/110

értelemben? Ott, a hol egy irónak valami alkotása egy komoly kritika által figyelemreméltónak itéltetett, a kiskoruság enyhitő körülményének tekintetbevétele nélkül. Azért még azt a müvemet sem tartom irodalmi ültetvényeim első dugványának, a mi a „Tavasz“ almanachban megjelent s egy arany pályadijt nyert; mert arról is tudhatták a pályabirák, hogy diákgyerek irta s hasonlók között versenyzett; hanem tartom a legelső komoly irodalmi müvemnek a „Zsidó fiu“ cimü versekben irott drámámat, mely a magyar tudós társaság által, mint pályamü, dicsérettel a második helyen emlittetett, sőt Bajza és Vörösmarty által az első helyre ajánltatott. Akkor voltam tizenhét éves, kecskeméti diák: a drámámat Petőfi másolta le s ő is hozta fel Pestre — gyalog. Ettől togva aztán minden esztendőben irtam egy nagyobb munkát: drámát, vigjátékot mindig. Némelyiknek a nevére sem emlékezem már. Valamennyi mind ott van az akadémia lomtárában valahol. Rosszak lehetnek, de van bennük nagyratörekvés. Az egyikben tudom, hogy az akkori panszláv agitátorok vannak kifigurázva, egy másikban a vidéki mükedvelők. — Ugyanakkor kezdtem el Kecskeméten az első regényemet irni: a „Hétköznapok“-at, a mire már kiadó is akadt, s a mi legkomolyabb dolog: jó honorarium.

És ettől az évtől kezdve már tudtam, hogy nem lesz én belőlem se festő, se épitész, se fiskális, hanem ott ragadok irónak. — Ez az idő pedig volt 1842. Ennek tehát negyven esztendeje. Az is szép idő, egy huzamban felváltás nélkül. Ugyan szepegtem ebben az esztendőben, hogy valaki rá talál jönni a titkomra s megnegyvenévesjubileumoz, mert a mennyire jól esik ezt tudnom, hogy barátaim, pályatársaim szeretnek, érdemeimen tul; annyira nem tudok hozzászokni az orcapiruláshoz: mikor ezt nagy közönség előtt fenhangon mondják. Azért csendes megelégedéssel konstatálom, hogy a negyvenévest már elugrottuk. Már most kérlek benneteket, hogy várjatok tiz évig. Akkor aztán majd nagyot ünnepeljünk! (Én is azt gondolom, a mit a szultán halálra itélt nagyvezére, a ki tiz évi haladékot kért, fogadva, hogy azalatt megtanitja a szultán kedvenc elefántját beszélni: „az alatt vagy én halok meg, vagy a szultán, vagy az elefánt.“)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Arany és Petőfi levelekben.

A „Budapesti Hirlap“ t. c. szerkesztőségének.

A tisztelt szerkesztőségnek méltányossági érzete hinnem engedi, hogy becses lapjának folyó évi november 20-iki számában megjelent „Arany és Petőfi levelekben“ cimü cikkére vonatkozó alábbi soraimnak helyt adand, s az audiatur et altera pars által alkalmat nyujtand a közönségnek igazságos itéletet mondani egy oly ügyben, mely személyemet már előre is irodalmi pörrel fenyegeti.

A tényállás következő.

Megboldogult költőnk Arany János temetése után egy nappal eszembe jutott, hogy a muzeumi könyvtár levéltári osztályában Petőfi Sándor kéziratai között vannak Arany Jánosnak Petőfihez intézett levelei; s közérdekü tárgyuknál fogva, — épen most, midőn Petőfi szobra ünnepélyesen leleplezetett, Arany János legnagyobb költőnk meghalt — a közönség méltánylásával találkozom, ha ezen leveleket a család iránti tisztelet és kegyelet legszigorubb megtartása mellett nyilvánosságra hozom.

Ezen szándékomat a muzeumi igazgató urnak október 25-én tudtára adtam, s minthogy szándékomat helyeselte, a levelek kiadását lemásolás és irodalmi feldolgozás céljából engedélyezte, én azokat még aznap, azaz október 25-én, a levéltárból átvettem, s ugyancsak a könyvtár helyiségében lemásolásukhoz hozzá is fogtam. Október 30-ikán tudta ezt már Gyulai Pál ur is, a kit ugyanekkor megkérdeztem valjon a „Budapesti Szemle“ érdekében lenne-e, ha ezen leveleket jegyzeteimmel és értekezésemmel ellátva ott közölné.

Ajánlatomat nemcsak készséggel fogadta, de még azt is megigéré, hogy Arany János családjánál megkisérti kieszközölni még azon levelek lemásolhatását is, melyeket Petőfi Arany Jánoshoz irt. Hogy Arany László ur nem hajlandó nekem a Petőfi-féle leveleket lemásolás miatt átengedni, erről engem Gyulai Pál ur nov. 12-én értesitett. Hogy én ezen leveleket munkába vettem, tudta azt már október utolsó hetében Böthy Zsolt, ki azt tőlem a Kisfaludy-társaság évlapjai számára kérte; tudta Komócsy József és Szana Tamás, hasonló célból kérvén azt a Petőfi-társulat közlönye a „Koszoru“ részére.

Midőn én már értekezéseim kilenc tizedrészével elkészültem, s a levelek másolásával jó előre haladtam, érkezett meg Arany László urnak megkeresése a muzeumi igazgatóhoz a levelek kiadása céljából. A megkeresés, mely okt. 14-én kelt, hozzám jelentés tétel miatt áttétetvén, erre hivatalos válaszomat okt. 16-án átadtam a muzeumi igazgatónak, melynek másolatát ide mellékelem s következőleg hangzik:

Magyar nemzeti muzeum könyvtára.

Méltóságos Ur! Áttevén hozzám Méltóságod Arany Lászlónak megkeresését, vonatkozással azon kérésére, hogy néhai Arany Jánosnak Petőfi Sándorhoz irt levelei lemásolás végett neki kiadassanak, s ez ügyben Méltóságodnak jelentést tegyek: van szerencsém ezennel hivatalos tisztelettel jelenteni, hogy ezen levelek, mint a könyvtár tulajdona, s közkincs, irodalmi célokból a könyvtár helyiségében lemásolhatók.

Tekintve azonban azt a körülményt, hogy a nevezett levelek ugyancsak irodalmi célokból f. évi október 25-én a téritvény tanusága szerint s Méltóságod tudtával és beleegyezésével két havi időtartamra kiadattak s ezen idő letelte előtt ki nem adhatók, mert azokat a könyvtár a határidő lejártáig vissza nem követelheti; azután pedig a legelső jelentkezőnek kiszolgáltatnak. Ezen eljárás érvényesül Európa minden könyvtáránál, ezt követi a muzeumi könyvtár is. Kelt Budapesten 1882 november 16-án.

Méltóságodnak alázatos szolgája

Majláth Béla
könyvtárőr.

Méltóságos
Pulszky Ferencz
urnak a m. n. muzeum igazgatójának
Helyben.

Tény a cikkiró közleménye, midőn azt mondja, hogy Arany László ur megbizottja lemásolás végett a muzeumban megjelent volna s csak akkor tudta meg, hogy ebben még a statutumok egy cikkelyének van beleszólása. Most a muzeumi könyvtárban senki sem jelentkezett az iratok lemásolása indokából s arról, hogy az jelenleg rendelkezésére nem áll, értesülhetett a muzeumi igazgató válaszából s igy nem is volt ok arra, hogy valakit lemásolás végett odaküldjön. Tény továbbá azon értesülése is a cikkirónak, hogy Arany László ur csak két hónap mulva követelheti a kérdéses leveleket lemásolás miatt. Mert először a levelek október 25-én lettek kivéve s december 25-én visszaadandók, tehát Arany László ur követelése és a lejárandó határidő között nem két, de csak egy hónap és 10 nap van, mivel hogy Arany László ur megkereső levele November 14-én kelt. Másodszor, mert a könyvtári eljárás nem szól Arany János leveleire, de általában mindenre a mi könyvtárban van, s bárki bármit is mint első jelentkező kivesz, az tőle a kikötött, illetőleg téritményileg elfogadott határidő letelte előtt vissza nem követelhető, ha az mindjárt nem más is mint a könyvtárőr. S azt a statutumok egyáltalján nem mondják, sőt a muzeumi tisztviselők hivatalos esküje egyenesen követeli tőlük, hogy a muzeumi anyagot, tudományos és irodalmi célokra feldolgozzák.

Sajátságos már most ezzel szemben a cikkiró ama felfogása, hogy ha nem baj általam történt lemásolása, „bajabb“, hogy én ezt feldolgozni és kiadni akarom.

Ami pedig a cikkiró által ebből következtetett illendőséget és méltányosságot illeti, erre nézve határozott kijelentésével annak, hogy én a cikkiró leckézését sem illőnek sem méltányosnak nem találva és el nem fogadva, kereken visszautasitom, a következőkben válaszolok.

Illő és méltányos lett volna, midőn a cikkiró hivatlan lecke-órát tart, meggyőződni arról, mit tartalmaznak e levelek s mit másoltam én le azokból, s mi szándékból óhajtom azokat nyilvánosságra hozni?

E szempontból a tény következő. A mint engemet Gyulai Pál ur értesitett arról, hogy nem hajlandó a „Budapesti Szemlé“-be fölvenni dolgozatomat és a leveleket azon okból, mert azokat Arany László is ki akarja adni külön kötetben, már én munkám kilenc tizedrészével készen voltam. Midőn más közbe jött munkám miatt azzal 16-án elkészültem, fölkerestem a „Pesti Napló“ főszerkesztőjét, megkérdezvén hajlandó lenne-e értekezésemet e levelekkel együtt oly formán kiadni tárcájában, hogy abból külön lenyomat készittessék 1500 példányban, s annak összes tiszta jövedelme Arany János szobrára fordittassék. Erről bizonyságot tehet Urváry Lajos főszerkesztő ur. Hogy e levelek az én másolatomban semmi olyast nem tartalmaznak, mik akár Arany János családjának érdekeit, akár érzelmeit, vagy még más élő egyéneket sérthetne, arról a kipontozott helyeken mindenki meggyőződhetik, de ha azokat maga Arany László ur is ki akarja adni, bizonyosan csak ugy adja ki, hogy ezáltal se az elhunytat, se önmagát, se más még élőket ne sérthessen; s e szempontból azokat más ki nem adhatja, nem teheti ezt Arany László ur sem. E levelek pedig tisztán irodalmi és egynehány politikai fontossággal birnak, s kivált megvilágitják azon viszonyt, mely e két nagy költőt egymáshoz kötötte.

A mi a jogossági szempontot illeti, álláspontom mint könyvtárnoké de mint egyéni is az: hogy ezen levelek kizárólagosan a muzeumi könyvtár tulajdonát képezik, mert ezek birtokába mint hagyományhoz örökség utján jutott, s mint birtokos tulajdonos a közkincscsé vált levelek kiadási joga lemásolás vagy bármi célból csakis a könyvtárt illeti, még pedig a könyvtári kezelés szempontjából, a jelentkezők sorrende szerint. De különben is már maga azon tény, hogy a muzeum tulajdona, közkincs, egy neme ez a publikációnak, ha nem is a sokszorositásnak, mert bárki lett volna csak is, ki Arany János halála után a könyvtárban azt másolni óhajtotta volna, a kellő szabályzatok megtartása mellett kiadatott volna, s jogi

---

— Vannak-e jó lovai öreg? — szólitám meg.

— Hát bizony a micsodások, öregek szegényök, eppeg mint a gazdájuk, de hát eleregélnek ha biztatgatom.

— Hát mennyiért visz Udvarhelyig?

— Hm. Udvarhelyig? Hát az messzécske vaóna, hanem azt mondom én az urfinak, hogy elviszem Kereszturig, osztég ha meg lesz elégödve az alkalmatossággal, akkor ujra egyeződnénk.

— S Kereszturig mennyiért vinne el?

— Egy pengő s husz korajcárért!

— Helyes, fogjon be s megyünk.

És mentünk. Fagyos, göröngyös ut, jobbról, balról magas hegyek hótól takarva. A hideg csipős szél belecsimpajkozott arcomba s könyeket csalt ki szememből. Mily különbség a Királyhágón tul meg innen! Amott még ősz, itt már tél, hideg tél. Három felső meg egy plaid rajtam s mégis fázom. S az a szegény öreg székely, ki ott kucorog az első saraglyában, egyre biztatva gebéit, hogy Kereszturig kinyerje magas megelégedésemet, vékony kurta zekében van, még be se gombolja, észre sem veszi a hideget. S a mint haladgatunk az uton tovább, egyre jő szembe velünk egy-egy gyalogos, mind olyan könnyedén öltözve, mintha meleg nyár volna. Szégyenkezve tekintek magamra. Mily haszontalan fabáb vagyok én ezekhez képest. Egy világért meg nem mondanám fuvarosomnak, hogy én is tulajdonképen az ők országukból való vagyok, hadd tartson külső országinak, már t. i. magyarországinak.

Mert hát öreg székelyem nem fogyott ki a kérdezősködésből.

— Hej, oktalan nagy város lehet az a Pest! kezdé.

— Bizony.

— Egyszer én is járék Lugosig az Estók fiammal.

— Hát mit csinál ott a kend fia?

— Ur az ott instálom, zsandár füller (führer.) Hanem már tisztölet-becsület, visszafelé gyalog jöttem haza, nem szeretöm én azt a masinát. Oszténg csak gondolja meg az urfi, ahojt alig telepedem le a padra, benyit egy arany poszomántos sapkás ember s elé véteti az én igaz pénzön vett jegyömet. Én csak nézöm, nézöm, hogy mit akar? Hát ahojt csak kezdi csipögetni egy harapófogóval. De biz' én is oda kiáltok neki: Ezt ugyan neigen csipögesse, mert ezt én derága pénzön vettem, hanem ha csipögetni való kedve van, vegyen magának!...

Feledtem hideget, döcögős utat, lomhán cammogó gebéket, homéri kacajra fakadtam a jámbor góbé együgyüségén. Ő csak bámult, hogy valjon mi eshetett egyszerre olyan jól ennek a külső országi urfinak. Nem volt annyi erőm, hogy felvilágositsam. Persze, hogy megfogadtam Udvarhelyig is. A szegény öreg ugy szégyenkedett egész uton, hogy a lovai csak lassan ügethetnek. Nekem kellett vigasztalni őt.

— Mert higyje meg az urfi, hogy sebesebben mennének, csak hát vén bolond fejem Kereszturon rozsot adtam nekik zab helyett s ez nehezitette meg.

*

Székely-Udvarhely érdekes kis város. Szeszgyárral, katonai kórházzal és kaszárnyával kezdődik. Van 5—6000 lakosa, három nyolcosztályu gimnáziuma, két hatosztályu leányiskolája. Az egyik zárdaiskola, Fogarassy Mihály, a volt erdélyi kath. püspök alapitotta. Apácák tanitanak benne. Van polgári zenekara is. Ép e pillanatban haladt el az ablak alatt egy koporsó után. A város borbélya fujja a baritont. A mig segédje ma reggel borotvált, addig ő pöfékelt a fülembe, nehogy a temetésen hamis hangot találjon „megereszteni“.

Különben a város most is a régi. Asszonyai most is oly számosak és oly szépek, mint ezelőtt. Itt a betegség se tud diadalmaskodni. Szebbé teszi a szép asszonyt. Mert ez a kellemetlen vendég ide is ellátogat. És épen ahhoz, a kit annyi sok közül leginkább fájt szenvedni látnom. Dagadó párnák közt szép halovány arca, sötét haja vállára omolva. . . . Mellette van két kis leánya, ugy dédelgetik, cirógatják, csókkal boritják áldó kezeit. Fehér liliom fölött tavaszi ibolyák.

. . . Ezek csalnak engem a „havas ország“-ba!

Székely Huszár.

szempontból itt senki más akarata nem lesz vala határozó. Igy áll ez a könyvtár összes anyagára nézve, mi a muzeum föltétlen tulajdonát képezi. De eltekintve attól, hogy nálunk az irói jog törvények paragrafusaival általában szabályozva nincs s az erre vonatkozó királyi rezoluciók azon jogi véleményt fejezik ki, hogy az irói tulajdonjog, az illető haláláig tart s ez is csak a nyomtatásban megjelent müvekre szoritkozik, még a francia nemzet törvényei, — melyek pedig tudvalevőleg legszigorubban védik az irói tulajdonjogot — sem terjesztik ki azt az iró halálán tul. Mert ha Arany János családja jogot tart azon levelekhez, miket a megboldogult irt Petőfihez, kérdezem: van-e hát akkor joga Petőfinek leveleit, miket Arany Jánosnak irt, kiadni?

Mindezek által igazolni vélem azt, hogy én Arany János leveleit, mint drága gyöngyöket s nem mint „köntösének foszlányát“ — a minek azt a cikkiró tekinti — óhajtom nyilvánosságra hozni, s nem az „illetéktelen“ vásári nyereség céljából, hanem hogy nagy költőnk és családja iránti tiszteletemnek az által is kifejezést adjak: midőn már jó előre lemondva minden dijazásról, hogy az összes jövedelmet Arany János szobrára felajánlom.

Végre pedig ha én arról munkam megkezdésekor értesülök vala Arany László ur által, hogy ő is ki akarja adni azon leveleket, s nem akkor, midőn már munkám majdnem befejezve volt s megkeres tervem feladásáért, a legnagyobb készséggel engedtem volna óhajának.

A tisztelt szerkesztőség lovagiassága hinnem engedi, hogy jelen soraimnak helyt ad becses lapjában.

Majláth Béla,
muzeumi könyvtárőr.

Ez egész levélre, mely mindjárt perbeszéd is, nincs más megjegyzésem, mint hogy Majláth ur oly formán akar „nagy költőnk és családja iránti tiszteletének kifejezést“ adni, hogy első lépésével is zavarba, kellemetlenségbe és felháborodásba sodorja a családot. Tisztelettel hajlok meg Majláth ur munkájának kész kilenctized része előtt, mert nem ismerem; de szabad tán kifejezni abbeli szerény nézetemet, hogy Majláth ur irói dicsősége sem lesz kisebb, tisztelete a nagy költő családja iránt sem lesz csonka, ha müvével, mely után szavai szerint anyagi hasznot ugy sem várt, visszavonul szemben a család ama szándékával, hogy maga Arany László adja ki atyja e kérdéses levelezését.

Ha Majláth ur müvében az az érdekes, a mit Majláth ur mond a levelekhez, akkor utóbb sem késik el mondani valójával; ha ellenben csak az lesz az érdekes benne, ami Arany leveleiben van, akkor felesleges, sőt kár a teljes és legilletékesebb kiadás hatását, becsét és érdekességét ilyen publikációkkal rontani. Ezzel sem a nagy költőnek, sem a családnak, sem az irodalomnak nem tartozik és szolgálatot sem tesz senki.

A cikk irója.

A vidék.

Bonyhádi dolgok.

Bonyhád, nov. 19.

Hogy miként segitik elő az antiszemitizmust magok a zsidók, azt a következő eset is mutatja. Ugy két hete lehet, hogy a dolog történt. Késő délutáni órában, ugy 5 óra tájban egy bonyhádi mesterember 9 éves fogadott leányát napszámosért küldi. A kis leányt utja az orthodox zsidók épülete előtt viszi. A kapu előtt két bocher gyerek áll, egy fekete meg egy vörös haju. A mint a kis leány előttük elhalad, reá szólnak: „küm rein!“ A leányzó azonban rájuk sem hederit, hanem folytatja utját. Kis idő mulva a leány visszatérve, ismét ott látja állni a kapu előtt a két bochergyereket. Megint hivogatják: „Küm rein!“ Megint nem hederit rájuk, hanem folytatja utját. De kis leány tervez: bocher végez. Egyszerre csak neki esnek, megragadják és behurcolják a kapun egy ajtó felé. A leányka persze elkezd kiabálni és kézzel-lábbal protestál az okkupáció ellen, a bocher gyerek megcsititja és biztatja: hogy: geschicht dir nix, schweig still, bekümst 13 Gülden! De hiába igérnek, a leányka csak egyet kiván: haza minden előtt és egyre kiabál. Erre a két bocher elereszti a leányt és ez lelkendezve fut haza atyjához és elbeszéli hogy mi történt vele.

Az apa fogja magát és be a városházba a biróhoz. A biró siet a szolgabiróhoz, hogy az esetet feljelentse. És ime a szolgabirói hivatalnak már akkor tudomása volt arról, hogy azelőtt egy órával egy vörös haju bochergyerek az intézetből megszökött. A szolgabiró, kinek igazságszeretetét s erélyét az egész vidék fennen magasztalja, nyomban meghagyja az orthodoxok elöljáróságának, hogy másnap reggel a bochergyerekeket felküldjék a hivatalba. A bocherok, összesen ötvenkilencen, kis csapatokra oszolva különféle kerülő utakon a szolgabirói hivatalba gyülekeznek. Igazolványaik felől kikérdeztetve ilyent egy sem tudott felmutatni, de annál egyszerübb volt a vallomásuk: a kérdéses órában mit sem látott, mit sem hallott egyikök sem, hanem annál szorgalmasabban tanultak. A kis leány egy szomszédszobába volt rendelve, hogy lássa a bocherokat, a mint egymásután behivattak és vallattattak és ime, egyszerre csak elkiáltja magát: ez az! Néz a bocher gyerek: wie haist? a szolgabiró meg kérdi: hol voltál ekkor meg ekkor? In der Schül — volt a válasz. Ismered-e ezt a leányt? Persze, hogy soha sem látta. A vöröshaju bochernek meg se hire, se hamva.

Mit csináljon a szolgabiró? Tanuja a kis leánynak nem volt és igy nem volt a szolgabirónak mást tennie, mint az ügyet átadnia a járásbiróságnak.

Nem sokára aztán egy zsidódeputáció jelent meg a szolgabiró előtt elégtételt kérni, de a szolgabiró igen bölcsen figyelmeztette őket, hogy lássák barátim, ugy is rossz napok járnak most a zsidókra, a lakosság is fel van ingerelve, várjanak még az elégtételkéréssel és hallgassanak.

Ezzel az ügy e g y e l ő r e be van fejezve. Én ezt az esetet már két héttel ezelőtt hallottam, de pletykának tartottam, s ezért nem is nyultam a tollhoz. Most azonban magam voltam Bonyhádon, és egész megbizható forrásból tudtam meg a dolgot.

Az esetről itéletet mondani persze nem lehet, de sina ira et studio véleményt kockáztatni, azt szabad.

Igen természetes, hogy valamint jelenleg minden a Tiszából kifogott női hulla azonnal a Solymosi Eszter esetével hozatik kapcsolatba: ép ugy — a mint hire jár, hogy zsidóember megérintett egy keresztény leányzót — a félvilág azonnal tisztában van magával az iránt, hogy itt „sakterolni“ akartak. És álljon az ember szóba tiz emberrel: kilenc közülük bizonyosan azt vitatja, hogy a zsidónak rituális célból szüksége van keresztény vérre. Pedig higyjen kiki, mit akar: a tudománynak t u d n i a kell, hogy nem igy van. Mesebeszéd az a rituális gyilkolás, ép oly mesebeszéd, mint volt az a római világban, midőn ráfogták a keresztényekre, hogy gyermekeket ölnek és véröket iszszák meg. A zsidók irodalmához ép ugy hozzá lehet férni, mint akármely más nép irodalmához és alaposan képzett tudós a zsidó irodalomban ily vérengző pontot még nem talált. Igaz, hogy Rohling az ő „T a l m u d z s i d ó“ jában sokat tud mesélni, de a ki a kérdésre vonatkozólag valamit t a n u l n i akar, az olvassa el dr. Strack berlini tanár kiválóan tanulságos cikkét, mely nem rég a „P. L.“-ban is reprodukáltatott. Annyi áll, hogy ily értelmü irott zsidótan vagy parancsolat nem létezik.

Lehetne azonban gondolni szájhagyományon is, mely sehol megirva nincsen, de mely fanatikus zsidók közt apáról fiura szállva tán még is megparancsolná a keresztény megcsapolását. Azonban soha ily eset bebizonyitva még nem lőn és soha kikeresztelkedett zsidó — pedig meglehetős számmal vannak — ilyent még nem tudott mesélni.

Megengedem, hogy viszont azt lehetne mondani: ha semmi sincs a dologban, miért éled fel akkor e hiedelem ujra meg ujra a keresztények közt, hisz nem mozog a haraszt szél nélkül? Azt felelem rá: ép oly konokul tartja magát a keresztényekben a hit a boszorkányokban és nem lehet azt sok ember fejéből se nem kimisézni, se nem kipredikálni, se semmiféle tanitás által onnét ki nem zavarni, pedig már Kálmán királynak volt annyi esze, hogy boszorkányok nincsenek.

Mindezeknél fogva épen nem hiszem, hogy annak a bonyhádi bochernek a keresztény leány — vérére fájt volna a foga. — De az esetet magát hiszem. És ha azaz 59 bochergyerek, akár fehér, akár vörös, akár fekete egytől-egyig szakasztott egyformát vall, miszerint nix geschen, nix gehört, én igen is hiszek annak a szegény 9 éves leánykának, hogy lefogták és csináltak vele egy kis hercehurcát. Csak tudni kell azt, hogy oly 16—18 éves siheder mikről álmodik. Csak tessék akármely intézetben a kulisszák mögé pillantani. — És e tekintetben a zsidó sem jobb a deákné vásznánál, hisz ő is keleti faj.

Ezért én erősen hiszem, hogy annak a bochergyereknek egy kis bolondságon járt az esze, különben nem rukkolt volna elő pénzigérettel. És itt hibáztatom a zsidóelöljáróságot és hitfeleit. Tartson össze az a jóban, jól teszi; bár tanulnók meg tőle mi is; de hagyjanak fel az összetartással akkor midőn bünről van szó és ne takargassák, ne védjék a törvény ellenében azon hitfeleiket, kik a törvény ellen vétenek. Ha valamely keresztény intézet ellen támad ilyen vád, az igazgató lesz az első, ki szigoru mustrát tart az övéi közt. De a zsidók! Legelső gondjuk mindig az eltussolás. Van ilyenkor mindig „jaj“ és „vaigeschrien“ Izraelben és nem nyugosznak, mig a dolog eltemetve nincsen. Pedig nem az a jól felfogott érdekök. Ilyen bolond összetartás által érték el épen azt, hogy van nekünk is már zsidókérdésünk és ezáltal keseritik maguk ellen a különben nyugodtvérü és előitélet nélküli embereket is.

Bonyhádon az antiszemitizmus eddig nem talált fogékony talajra, pedig objektuma volna elég, mert olyan az a Bonyhád, akár egy Galicia. „Üsd a zsidót“ plakátokkal csak a minap ott is próbáltak szerencsét. Rettegtek a zsidók, de a nép nevette, nincs ott senkinek esze ágában a zsidót bántalmazni. Lám nem rég megpróbálták Bonyhádon is az elvállást, de nem nagyon sikerült. Azonban az olyan eset, mint a mostani, felforrasztja az ember vérét — igaz — legelső sorban csak a veres és fekete bochergyerek ellen, de ha az egész zsidóság — nem hogy egy kis mustrát tartanának, de még kebléhez szoritja az ilyen a hövérü koránérőt és még deputációzik is, akkor ne csodálkozzanak azon, ha maguk teremtenek magaknak ellenséget még ott is, hol eddig még nem volt.

Nem irja ezt zsidótaló, de épen jóindulatom jogosit fel arra, hogy figyelmeztessem zsidó honpolgártársamat, hogy: atyámfia! magad alatt vágod a fát.

Dombori.

— **Deák ünnepély Nyitrán.** Nyitramegye közgyülési határozattal végezte el, hogy Deák Ferencnek, a haza bölcsének arcképét gyülésterme számára le fogja festetni. Vastagh György festésznél készült az arckép, melynek leleplezése ma délelőtt történt meg. A közgyülésen, mely az ünnepélyes alkalomból hivatott össze, B e r c h t o l d László gróf főispán elnökölt, s a környék és a város értelmisége nagy számmal jelent meg. K o s t y á l Ádám alispán rendkivül hatásos beszédet mondott ez alkalommal, visszapillantván a nagy hazafi pályájára s röviden emlitve meg azon megbecsülhetlen érdemeket, miket Deák szerzett hazája iránt. A leleplezett kép tetszésben részesült.

*

— (**A magyar nyelv Ujvidéken.**) A Zasztava 172. számában azt irja, hogy A n g e l i c s a karlócai gimnázium ellen merényletet vitt véghez, midőn mint főpatrónus elrendlte, hogy a m a g y a r n y e l v m i n t k ö t e l e z ő t á r g y e l ő a d a s s é k. Mint adminisztrátor is megkisérlé ezt s e tekintetben dr. D i m i t r i e v i c s tanár bujtatá fel, hogy a tanártestületben ilyen inditványt tegyen. Dimitrievics inditványa azonban akkor megbukott. Most sikerült Angelics terve és midőn Krecsarevics tanár belépett a terembe a magyar nyelv legelső leckéjét megkezdendő — a tanulók éljenekkel fogadták s az éljenekhez bizonyára az egész magyar intelligencia legjobb kivánatai csatlakoznak.

*

— (**Menedékház a Vihorlaton.**) A Kárpát egylet keleti kárpátok osztályának fáradthatatlan titkára, S i e g m e t h Károly e napokban járt Nagy-Mihályban Gróf S z t á r a i Antal urnál a Vihorlat-csucs déli fejtőjének birtokosánál a touristák számára ezen csucson felállitandó menedékház tárgyában való értekezés végett. Az eredmény, hogy a két nagy szobából álló menedékház a csucs alatti réten a forrásnál jövő tavaszszal fel fog épittetni. A költségek megosztását illetőleg a nemeslelkü gróf nemcsak a menedékházhoz szükséges anyagok kiszolgáltatására vállalkozott, de ráadásul még a jószai fürdőből a csucsra vezető ut megcsináltatását és megjelölését is saját költségen elrendelte. Ezen kivül még egy másik ut létrehozásáról is gondoskodik az osztály, a Vihorlatról a tengerszemhez, miáltal már a jövő nyáron e szép kirándulás akként lesz eszközölhető, hogy a N.-Mihály melletti Jósza fürdőből felmenők a remetei hámornál lejöve, ugy a Vihorlaton mint a tengerszemnél is menedékházakban fognak meghálhatni.

*

— **Pozsonymegye Kossuthnak.** Pozsonymegye mai közgyülésén, mint táviratilag jelentik, A n d r á s s y Aurél tiszteletbeli megyei aljegyző azt az inditványt tette, hogy a megye K o s s u t h o t 80-ik születésnapja alkalmából üdvözölje. Az inditványt a közgyülés e g y h a n g u l a g elfogadta

— (**Hymen.**) H l a v á n y i János csejkői tanító tegnap vezette oltárhoz K a l o c s a y Szidónia kisasszonyt, Garam-Kelecsényről. — T a r c s á n y i Ernő mérnök eljegyezte F a k ó Mariska kisasszonyt Szolnokon. — J á n o s y János csorvási gyógyszerész eljegyezte, özv. P a p p Józsefné Róza leányát H.-M.-Vásárhelyen. — Szarvason f. hó 11-én tartotta esküvőjét D o r s á n Sándor közös hadseregbeli huszárhadnagy, D o b o s f f y Ottilia kisasszonynyal. — Kigyóson f. hó 11-én vezette oltárhoz F á b r y Károly b. csabai ügyvéd W a g n e r Jeani kisasszonyt, Wagner János uradalmi felügyelő leányát. — Békésen f. hó 21-én tartja esküvőjét V a s z p i l Antal fiatal iparos B a u k ó Mária kisasszonynyal, M e z e y Lajos jegyző gyámleányával.

Hivatalos kinevezések. Ő felsége járásbiróvá a liptó-szentmiklósi járásbirósághoz: Szkicsák Ignácz zólyomi járásbisósági albirót, — albirákká pedig a szegedi járásbirósághoz: Nagy Ferenc ottani törvényszéki jegyzőt, a técsői járásbirósághoz: Mihályi Gábor mármarosszigeti törvényszéki aljegyzőt, végre a zombori járásbirósághoz: Hettesheimer Henrik ottani törvényszéki aljegyzőt nevezte ki. A m. kir. pénzügyminiszter, dé. Stuller Gyula mezőkeresztesi körorvost, a selmeci kir. bányaigazgatósághoz kerületi mütőorvossá, Máltás Hugó selmecbányai bányaigazgatósági számsegédtiszte t. a soóvári főbányahivatalhoz ideiglenes minőségü III. oszt. számtisztté Nagy Antal tordai adófelügyelőségi számgyakornokot a dévai adófelügyelő mellé ideiglenes minőségü III. oszt. számtisztté, Kubányi Andor szeniczi adóhivatali III. oszt. számtisztet hasonló minőségben a beszterczebányai pénzügyigazgatóság számvevő-osztályához nevezte ki. A m. kir. pénzügyminiszter, Bernárd Sándor pénzügyőri szemlészt ideiglenes minőségü III. oszt. pénzügyőri biztossá nevezte ki. A m. kir. honvédelmi miniszter, folyó évi november hó 1-jétől számitandó ranggal, a magy. kir. honvédségi Ludovika Akadémiában megtartott általános tisztivizsga alapján, a magy. kir. csendőrség állományában hadapródokká kinevezte: Reschner Dániel I. számu csendőr parancsnokságbeli őrmestert; Sieber István I. számu csendőrparancsnokságbeli őrmestert; Verebelyi Marsó György nógrádmegyei csendbiztost; Szilágyi Ödön szabolcsmegyei csendbiztost, és Kálló Antal békésmegyei csendbiztost. A m. kir. igazságügyminiszter, Makróczy Ambrus ideiglenes ellenőrt a nagyenyedi kerületi börtönnél, a brassói kir. törvényszékhez irodatisztté nevezte ki. — Á t h e l y e z é s. Ő felsége, Tichy Mihály hódsági kir. járásbirósági albirónak saját kérelmére a rima-szécsi kir. járásbirósághoz leendő áthelyezését megengedte. — V á s á r. A A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, f. évi 47,687, szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy Vasmegye területéhez tartozó Egervár községben, a folyó évi november hó 25-ére eső országos vásár ez évben kivételesen ugyanazon hó 27-én tartassék meg.

— (**Időjárás.**) E u r ó p á b a n: A depresszió (745—746) a kontinens északnyugoti, a nagy légnyomás (760—761) annak délkeleti részében, a Balkánfélszigeten van. — Északnyugaton erősebb szelekkel az idő általában változó, részben borus; Németországban és az Osz-trák - Magyar birodalomban éjjeli fagygyal, helyenkint csapadékkal. — H a z á n k b a n: Többnyire déli és nyugatias gyenge szelek mellett a hideg keveset változott: a légnyomás északnyugaton kisebb, délkeleten nagyobb lett. — Az idő, kevés kivétellel, általában változó; helyi csapadékok csak az ország széleiben voltak, többnyire hóval. Kilátás a jövő időre: H a z á n k b a n: Kissé enyhébb, borus, többnyire csapadékos (havas) időre nyugatról derülést várhatni.

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur! Én is végig izzadtam azt a novemberi tropikus hőséget, mely F a r a g ó Ödön ur előadása alkalmából a pósta palota meglehetős alacsony termében uralkodott. Egy gyereket ájulva vittek ki, egy urhölgy még a maga lábain juthatott ki, de közel volt az elaléláshoz. Mindebből az tünik ki, hogy a terem méretei nem feleltek meg az előadás érdekességének. Ebben minden jelenlevő egyetért velem. De egyetért abban is, hogy a kik jelen nem voltak és a kik be nem juthattak nem közönséges élvezettől fosztották meg magukat. A tárgy érdekessége, az előadó ur rokonszenves alakja, értelmes tiszta csengő hangja egyaránt hozzájárultak a nagy sikerhez. Annyi oldalról hallottam nyilvánulni azon óhajt, hogy F a r a g ó urat legalább még egy előadásra még kellene nyerni, hogy indittatva érzem magam e rovatban felszólalni, s az illetékes köröket felhivni e körülményre: nem volna e lehetséges valami tágasabb helyiségben, akadémiában, vagy a redout kis termében, esetleg mérsékelt bementi dij mellett nevezett hazánkfiát még egy előadásra felszólitani?

E. K.

Tekintetes szerkesztő ur! Ó-budai polgár vagyok. Foglalkozásom itt tart lekötve, s bár őszintén szólva jobban szeretnék a belvárosban lakni, sorsom ellen nem hadakozhatom. Azt hiszem azonban, hogy ó-budai lakásommal egyáltalában nem összeférhetetlen a szépmüvészetek kedvelése. Tessék még azt is tekintetbe venni, hogy lányaim egy jó szini előadást mindennél többre becsülnek. De azt is méltóztatik tudni, hogy Ó-Buda nincs épen a kert alatt. Röviden szólva a közlekedési akadályok nem csekély gondot okoznak. A népszinház nem hagy kivánni valót fenn. Ott a lovas vasut kellő időben mindig rendelkezésünkre áll, de a várszinházi előadások után csak nagy ritkán élvezhetjük a kocsizás ilynemü kényelmét. S ezért vagyok bátor illő tisztelettel felkérni a közuti vaspálya társaság t. igazgatóságát, hogy tekintettel a fent előadott körülményekre, kegyeskednék ugy intézkedni, hogy legalább egy kocsi bevárná, illetőleg ne 11 órakor indulna — akár vége van az előadásoknak 10 órakor, akár nem — a várszinházi előadásból jövő ó-budai közönséget. Mert tessék elhinni, hogy nem tartozik a földi boldogsághoz ilyen novemberi süvöltő éjszakákon — mint a multkor is történt velem — lányaimmal gyalog vágni a sarat a Margithidig, hol szerencsére még fel tudtunk kapni a népszinházi vonatra. Azon reményben, hogy e kérelmem nem ütközik a méltányosságba, maradok kiváló tisztelettel

Ó-Budán, 1882. nov. 18.

Egy szinház látogató családapa.

Vizállás, nov. 20.

Pozsonyban	2.60	Barcs	2.40
Komáromban	2 70	Eszéken	3 41
Budapesten	2.95	Sziszeken	—
Mohácson	4.22	Szolnokon	4.86
Vukovár	—	Szegeden	4.47
Ujvidék	4.80	Aradon	—
Pancsován	4.20	B.-Gyula	—
Orsován	4.05	Temesvár	0.44

SZINHÁZAK.

Budapest, kedd. 1882. november 21-én.

Nemzeti szinház.

Romeo és Julia.

Nagy opera 5 felv. Irták Barbier Gy. és Carré M. Forditotta Ormay F. Zenéjét szerzette Gounod Károly.

Escalus	Malecky
Gróf Páris	Kiss D.
Gróf Capulet	Tallián
Julia	Maleckyné
Gertrud	Saxlehner E.
Tybald	Dalnoki
Romeo	Perotti Gy.
Mercutio	Fektér
Benvolio	Szalay
Stefáno	Kordin
Manuella	Tarnai
Pepita	Doppler
Angelo	Vas
Gregorio	Szekeres
Lorenzo	Ney

Holnap:

Uj betanulással először:

Don Caesar de Bazan.

Vigjáték 5 felvonásban.

Népszinház.

Blaha L. assz. mint vend.

A tót leány.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felvonásban. Irta Almási Tihamér.

Gyarmathy János	Tihanyi
Őrzse	Párténziné
Baudi	Tamássy
Máthé Julis	Nagy Ibolyka
Lipták	Eőry
Brbolya	Ujvári
Hanka	Blaha L.
Misó	Solymosi
Csendbiztos	Komárom

Holnap:

Lili.

Szinmü 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

Csukássi József és Rákosi Jenő.

A budapesti áru- és érték-tőzsde hivatalos árjegyzései november 18-án.

Befizetés		Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
	Államadósság.		
	M. kir. aranyjáradék adóment. 6%	119 —	119 20
	" " " 4%	85 30	85 50
	" " papirjáradék " 5%	84 30	84 50
	M. vasuti köl. 120 frt o. é. (30' fr.) 5%	134 —	134 50
	" " " 120 frt egyes dbokban	134 —	134 50
	" gömöri államvasuti zálogl. 5%	—	—
	" 1869. kel. v.áll.-kötv.(els.) adóm. "	89	90 —
	" 1873. " " ar. v. ezb. " " "	109 50	110 —
	" 1876. " " aranyban " "	94 50	94 75
	" kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	116 —	116 50
	" " 50 frt darabja	115 50	116 —
	Tiszai és szegedi kölcsön 4%	108 75	109 25
	1871-iki m. áll.-kölcs.-k. strl. f. 5%	— —	— —
	1873-iki " " " " " " 5%	109 —	110 —
	M. k. földtm. kötvények 5%	99 25	99 75
	" " " " 1867. zárad. 5%	97 —	97 50
	" " " " temesi 5%	98 25	99 —
	" " " " 1867. zárad 5%	97 25	98 —
	" " " " horvátorsz. 5%	98 —	100 —
	" " " " erdélyi 5%	98 25	99 75
	" " or. jel. urb vá. k.(100 frt) 5%	92 75	93 50
	Szőlődezsmaváltsági kötv. (100 frt) 5%	96 50	97 25
	M. k. kam kincst. ut. (6)h (100 frtja)	—	—
	Pest varos kölcsöne 1870. évből 6%	103 75	104 25
	" " " 1871. évből 6%	103 75	104 25
	Budapest föv. 1880. kölcsöne 6%	97 —	98 —
	RÉSZVÉNYEK.		
	a) Bankok.		
200	Ált. m. municipális hitelintézet	185 —	200 —
2[illegible]	Angol-osztr. bank	120 —	121 —
[illegible]	Budapesti bankegys. részvényt	114 —	114 50
2[illegible]	Franko-m. b. (felszámolás alatt)	— —	— —
[illegible]	Iparbank, budapesti	39 —	40 —
200	Magy. ált. hitelbank	285 —	286 —
200	Magy. jelzálog hitelb.	225 —	230 —
100	Magy. jelz. hitlb. II. kib. id elisv	117 —	117 50
1[illegible]	Magy. lesz. és pénzváltób.	96 —	96 50
100	Magy. orsz. bank részvény társaság	— —	— —
60	Osztrák hitelintézet	293 —	293 50
600	Osztr.-magyar bank	833 —	836 —
50	I. magyar iparbank	186 —	187 —
50	Pesti keresk. bank	575 —	580 —
	b) Biztositó társulatok.		
200	Bécsi bizt. társulat	251 —	256 —
200	Bécsi élet s jár. biz. társulat	300 —	302
1000	Első magy. általános bizt. társ	3 00—	35 0
5	Fonciére, pesti biz. társ.	51 25	51 75
5	Magy.-fran. bizt. társ.	— —	— —
30	Pannonia viszb. társ.	1050—	1100 —
	c) Gőzmalmok.		
500	Concordia malom	562 —	566 —
500	Első budapesti malomj.	1255 —	1260 —
2[illegible]	Erzsébet malom	228 —	229 —
5[illegible]	Hengermalom	590 —	600 —
6	Luiza malom	255 —	256 —
60	Molnárok és sütők malma	359 —	361 —

Befizetés		Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
100	Pannonia malom	145 —	150
300	Viktoria malom	454 —	456 —
	d) Közlekedési vállatok.		
200	Adria m. tengeri hajóz. részv. t.	225 —	227 —
[illegible]00	Alföld-fiumei vasut 5%	167 —	168 —
200	Bátaszék-dombovár-zákány vasut	— —	— —
200	Déli vasut	136 50	137 —
200	Éjszakkeleti vasut	160 —	160 50
200	Erdélyi vasut 5%	160 —	161 —
200	Győr-sopron-ebenfurti vasut	— —	— —
200	Kassa-oderbergi vasut 4%	144 —	145 —
200	Magyar galiciai vasu 5%	160 —	161 —
200	M. ny. v. (székesf.-győr-gráci v.)	— —	— —
200	Osztrák állam vasut	346 —	347 —
200	Pécs-barcsi vasut	— —	— —
200	Tisza-vidéki vasut	248 —	248 50
500	Osztr. dunagőzhajózási társaság	585 —	587 —
200	Pesti közuti vaspálya	424 —	425 —
	" " élvezeti jegyek	255 —	260 —
	e) Takarékpénztárak.		
50	Budapest III. kerületi	5[illegible] —	53 —
100	Országos központi	525 —	53[illegible] —
300	Pesti hazai első	4550—	4560—
1000	Egyesült Budapest fővárosi	520 —	525 —
200	Magyar ált. takarékpénzt. részvényt.	— —	— —
	f) Különféle vállalatok.		
10[illegible]	Alagut	116 —	117 —
8	Általános waggon kölcsönző társas.	— —	— —
150	Franklin-társulat	153 —	155 —
400	Ganz és társa vasö. és gépgyár	685 —	687 —
200	Gschwindt-féle szeszgyár	— —	— —
200	Gyapjumosó és biz. I. magyar	— —	— —
210	Kereskedelmi épülete	— —	— —
200	Könyvny. „Athenaeum"	558 —	562 —
500	" Pesti	800 —	— —
130	Kőszénb. és téglagy- (Drasche)	153 75	154 75
8[illegible]	Pesti épitő-társaság	— —	— —
100	Rimamurány-salgó-tarj vasm. rvts	120 50	122 —
100	Salgó-tarjáni kőszénb	115 —	116 —
200	Schlick-féle vasö. és gépgyár	227 —	228 —
100	" " II kib.	109 —	111 —
400	Serfőzde első magyar	645 —	650 —
200	Sertéshizlaló	338 —	339 —
200	Sóskuti kőbánya	40 —	45 —
200	Spódium és csontlisztgyár	77 —	82 —
200	Szálloda-részvénytársaság	—	— —
200	Tégla és mészégető ujlaki	105 —	106 —
160	Gőztéglagyár, kőbányai szelv. nélk.	265 —	266 —
	ZÁLOGLEVELEK.		
	Magy. földhitelint. papi érték 5½%	101 75	102 25
	" " " 6%	100 25	100 50
	" " " 4½%	94 —	94 50
	" " arany v. ezüst 5%	118 5	119 —
	" jelzálgbank 5½%	10[illegible] 50	102 75
	" " 5%	98 25	98 75
	Kisbirtokok. orsz. földhitelint 5½%	100 —	101 —
	Osztr.-magyar bank o. é. 5%	100 15	100 45
	" " " " 4½%	100 —	100 35
	" " " " 4%	94 —	94 35
	Pesti magy. keresked. bank 6%	101 50	102 —
	" " " " 5½%	101 50	102 —
	" " " " [illegible]%	99 —	99 50
	Albina tak. és hitelint. 6%	99 50	100 30
	ELSŐBBSÉGEK.		
200	Alföld-fiumei v (nagyv.-esz. v.) 5%	95 25	95 75
200	Alföld-fiumei v. 1874. kib. 5%	94 50	94 50
200	Bataszék-Dombovár-zákányi v. 5%	93 50	94 —
300	Dunagőzhaj. társ. 5%	— —	— —
100	" 5%	— —	— —
300	Északkeleti vasut 5%	90 50	91 —
300	" " (aranyban) 5%	— —	— —
1000	" " 6%	— —	— —
200	Magy.-galicziai vasut 5%	— —	— —
200	" " II. kb. "	— —	— —
200	M. ny v (Székesf.-győr-gráci v. "	— —	— —
200	" " 1874. kibocs. "	— —	— —
200	M. v. el. kölcs. beruh. czél. ar. "	108 75	109 25

Befizetés		Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
200	I. erdélyi vasut 5%	92 50	93 —
20	Győr-sopr.-ebenf. vasut 6%	— —	— —
200	Kassa-oderbergi vas. ezüst 5%	— —	— —
300	K.-oder. v. (ep.-tarn. v. m. r.) " 5%	92 50	93 25
200	" " (osztr. v.) 1879. k. " 5%	— —	— —
200	" " (m.-v.) 1879. k. arany 5%	— —	— —
200	Osztr. állami vasut 5%	—	— —
	Tiszavidéki vasut 5%	99 50	100 5
100	Budapesti lánczhid 6%	103 50	104 —
100	Kőszén és téglagy. kötelezvény 6%	— —	— —
100	Lloyd- és tőzsde-épület 5%	96 75	97 25
	MAGÁN-SORSJEGYEK.		
	Osztrák hitelintézet	174 —	174 50
	Budavárosi sorsjegy	38 50	39 50
	Keglevics "	19 —	20 —
	Pálffy "	35 5	36 50
	PÉNZNEMEK.		
	Cs. kir. arany (vert)	5 67	5 69
	Cs. kir. arany (kör)	5 65	5 67
	Osztrák-magyar 8 frtos arany	9 49—	9 51 —
	20 frankos arany	9 49 —	9 51 —
	Török aranylira	— —	— —
	Osztrák és magyar ezüst	— —	— —
bank kamat láb	Német birod. banki. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	58 45	58 55
	l) Váltók árfolyama látva		
5%	Németbankp. 100 ném bir. márkáér	58 50	58 60
4%	Amsterdam 100 hollandi frtért.	98 3	98 60
4%	Brüssel 100 frankért	47 20	47 30
3½	Páris 100 frankért	47 3	47 40
3½%	Marseille 100 frankért	— —	—
4%	Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	47 3	47 40
4%	Zürich 100 frankért	47 30	47 40
5%	London 10 font sterlingért	119 20	119 50
6%	Szentpétervár 100 rubelért	— —	— —
5	Milano 100 lire nuovo ital.	— —	— —

A budapesti gabnatőzsde hivatalos árjegyzései, november 18-án.

Termény		Minőség hectol	Ár 100 kilogr.	Minőség hektol.	Ár 100 kilogr.
Buza					
Tiszavidéki	uj	78	9.25–9.40	80	9.60–9.65
"	"	79	9.45–9.55	81	9.70–9.75
Pestvidéki	"	78	9.2 –9.40	80	9.60–9.65
"	"	79	9.45–9.55	81	9.70–9.75
Fehérmegyei	"	78	9.25–9.40	80	9.6 –9.65
"	"	79	9.45–9.50	81	9.70–9.75
Bánsági	"	78	9.——9.15	80	9.30–9.35
"	"	79	9.20–9.25	81	9.40–9.50
Magyar északkeleti	"	78	8.70–8.80	80	8.95–9.—
"	"	79	8.85–8.90	81	9.05–9.10

Termény		Minőség hektol.	Ár 100 kilogr.	
Rozs	uj	70—72	7.—	7.5
Árpa takarmány	"	60—62	6.30	6.55
" égetni való	"	62—64	7.10	7.80
" serfőzdei	"	64—66	8.30	9.3
Zab	"	37—40	6.10	6.4
Tengeri bánsági	"	75	5.2	5.2
" másnemü	"	73	5.—	5.10
Repce-káposzta	"	nélkül	—.—	—.—
" bánsági	"	—	—.—	—.—
Köles	"	—	5.90	6.15

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőházból.

(*) A tisztviselők minősitéséről szóló javaslat részletes tárgyalása ma — nehány szakasz kivételével — véget ért. A vita során fontos elvi kérdések ezuttal nem vettettek föl. Kifogások az egyes tisztviselői szakmára minősitő vizsgák ellen emeltettek ugyan, de inkább csak célszerüségi szempontból. Csak az egy Bochkor Károly provokálta azt az elvi jelentőségü határozatot, hogy a kik a számviteli vizsgát letették, minden közigazgatási vagyonkezelési állás betöltésekor előnynyel birjanak. Érdekes kérdést penditett meg Grecsák Károly, mely szerint az ügyvédi oklevél s öt évi ügyvédi gyakorlat szintén kvalifikáljanak közigazgatási tisztviselői állásra. A többség az eredeti szerkezet értelmében döntött. Végül Pauler igazságügyi miniszter benyujtá rég sürgetett javaslatát az iroi és müvészi tulajdonjog szabályozásáról.

*

Péchy elnök bejelentései tudomásul vétetvén,

Szlávy Olivér, az állandó igazoló bizottság előadója, jelenti, hogy a bizottság Atzél Péter, Arad városában megválasztott képviselő megbizó levelét a törvényes kellékeknek megfelelőnek és rendben levőnek találván, nevezett képviselőt a szabályszerü 30 nap fentartása mellett igazolt képviselőnek mondotta ki. E szerint Atzél Péter a szabályszerü 30 nap fentartása mellett igazoltatik, és minthogy jelenleg a II-ik osztályban van legkevesebb tag, ezen osztályba soroztatik.

Dániel Gábor, a mentelmi bizottság előadója, benyujtja a mentelmi bizottság jelentését Várady Gábor és Rohonczy Gedeon képviselők ügyében. Annak idején a napirendre tüzés iránt a ház intézkedni fog.

A tisztviselők minősitése.

Elfogadtatván a ház november havi költségvetése, folytattatott a köztisztviselők minősitéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. A 6-ik szakasznál, mely a községi és körjegyzőkre nézve középiskola hatodik osztályának vagy kereskedelmi akadémia és katonai iskola elvégzését követeli,

Dárday Sándor kijelenti, hogy a jegyzők kongresszusának kérvényében foglalt magasabb kvalifikációt, hogy t. i. érzettségi vizsga kivántassék, nem fogadhatja el, mert tulságosnak tartja; a maga részéről azonban a szakasz intézkedését a segédjegyzőkre is kiterjesztetni kivánja.

Kiss Albert azt kivánja kimondatni, egyetértőleg az emlitett kérvényben foglalt kivánalommal, hogy az érettségi vizsga letétele követeltessék meg a jegyzőktől.

Tisza Kálmán miniszterelnök szivesen hozzájárul minden kvalifikációhoz azon határig, a mig az nem oly magas, hogy lehetetlenné teszi az illető helyek betöltését. Az, a ki az érettségi vizsgát letette, más pályára fogja magát szánni, s nem fog a szerény jövedelmezőségü jegyzői állással megelégedni. A több kvalifikáció kivánása a jegyzői testület részéről, becsülendő önérzetről tesz tanuságot, de van benne egy kis hiuság is. Azt hiszi, a törvényjavaslat eltalálta a kellő középutat.

Szederkényi Nándor a szakasz bekezdésének elrendelését nem tartja helyesnek és azt hiszi, hogy ez félreértésekre fog alkalmat adni.

Deutsch Lipót e szakaszban világosan kimondatni kivánja, hogy a községi és körjegyzőkre nézve szintén az első szakasz intézkedései alkalmazandók.

Vidovich Ferenc tekintettel arra, hogy a szakasz a középtanodai 6-dik osztály elvégzését elégséges feltételnek mondja a jegyzőkre nézve, a tanitóképezdét végzett növendékeket is azok közé kivánja sorolni, a kik jegyzőkké lehetnek vizsga letétele mellett.

Tisza Kálmán miniszterelnök Szederkényi és Deutsch felszólalására vonatkozólag megjegyzi, hogy a szakasz elég biztositékot nyujt arra, hogy az ne értethessék félre; a maga részéről különben nem ellenzi a bekezdések más egymásutánját. Vidovich módositványát nem fogadhatja el, mert nem akar utat nyitni arra, hogy a tanitóképezdei növendékek azon pályát, melyre léptek, ne tekintsék olyannak, mely élethivatásul szolgál.

Almássy Sándor Vidovich módositványát pártolja.

A ház a miniszterelnök felszólalása után a szakaszt, a módositványok mellőzésével elfogadta. Csupán Dárday inditványára terjesztetett ki e szakasz rendelkezése a segédjegyzőkre is.

A 9. szakasz azon orvosok kvalifikációját szabja meg, kik állami, vagy törvényhatósági szakban alkalmaztatnak.

Bódogh Albert módositványt nyujt be, melyben a szakasz egyes intézkedéseit illetőleg különösen a gyakorlati vizsga rendezésének a törvényhatóságok körébe utalása iránt külön határozmányokat kiván felvétetni.

A ház az előadó és a miniszterelnök felszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadta.

A 18. szakaszban **Bochkor** Károly kimondatni kivánja, hogy azok, kik az államszámviteltanból a vizsgát letették, minden állami és törvényhatósági vagyonkezelő hivatalos állásra előnynyel birnak.

A ház a módositványt elfogadta.

A 19-ik szakaszban **Szilágyi** Dezső kimondatni kivánja, hogy telekkönyvvezetőül és segédtelekkönyvvezetőül csak azok alkalmazhatók, kik a telekkönyvi vizsgát letették.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter hozzájárul a módositványhoz.

A módositvány elfogadtatott.

A 23-ik szakasznál, mely a gyakorlati közigazgatási vizsga rendezéséről szól, **Grecsák** Károly szól az ügyvédi kar érdekében. Azon módositást inditványozza, hogy a gyakorlati vizsga letételére ne köteleztessenek, kik ügyvédi oklevéllel birnak és öt évi önnálló ügyvédi gyakorlatot mutatnak ki. Utána

Mocsáry Lajos a választott megyei tisztviselőket a gyakorlati közigazgatási vizsgáról felmentetni inditványozza s ez értelemben módositványt nyujt be.

Tisza miniszterelnök Grecsák módositására megjegyzi, hogy a 35. §-ban már ugyis adatott az ügyvédeknek kedvezmény s ezen tul menni nem lenne célszerü. Ezért a módositást nem pártolhatja.

Szilágyi Dezső pártolja Grecsák módositványát a közigazgatás érdekében.

Dárday előadó és **Tisza** miniszterelnök rövid felszólalása után a ház a módositványokat mellőzvén, a §-t az eredeti szövegzésben fogadta el.

Itt félbeszakittatván a tárgyalás Pauler Tivadar igazságügyminiszter benyujt egy törvényjavaslatot az iró és müvészi jogról. A jogügyi bizottsághoz utasittatott.

Végül **Hentaller** Lajos terjesztette elő interpellációját, mely igy hangzik:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy Krausz Dávid izraelita vallásu szabadszállási lakos egyik adósának lefoglalt ingóságát ennek lakásán nem találván, az alatt az ürügy alatt, hogy az adós a református harangozóval jó viszonyban van, f. 1882. év nov. 10-én Gyenes István közgyám s városi tanácsnok kiséretében a szabadszállási reformatus templomba hatolt; az össze vissza kutatta a nélkül, hogy ott a templomi szerelvényeken kivül egyebet talált volna? Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a református egyház átkutatása a szabadszállási községi elöljáróság, jelesen Kovács Gergely biró s Pál István főjegyző beleegyezésével történt? ha van tudomása a belügyminiszter urnak, tesz-e s milyen intézkedéseket, hogy a szabadszállási református hitközség tagjai vallási érzületének ily törvényellenes megsértése szigoruan megtoroltassék, s ez által a vallásosságában mélyen megháboritott nép kedélye lecsendesittessék? Ki fog adatni a belügyminiszternek.

Ezzel az ülés d. u. 2 órakor véget ért.

Jókai a maga jubileumáról.

Mai lapunkban mi is emlitettük, hogy Jókainak 50 éves irói jubileumát az irói kör 1884 ben szándékozik megülni. Erre Jókai a „N—t“ ma esti lapjában a következő pompás feleletet adja:

Mire vénülünk meg?

Szeretett barátim ott a klubban!

Nagy rémületemre olvasom a lapban, hogy az irók és müvészek társasága 1884-ben az én ötvenesztendős jubileumomat szándékozik megülni: azon alkalomból, hogy 1834-ben egy vers, meg egy charade jelent meg tőlem nyomtatásban, és igy ez az év vehető fel az én irói pályafutásom kezdetének. — Kérlek szépen benneteket: ne vénitsetek agyon! Igy is elég öreg legény vagyok: negyvenet bevallok, de az ötven ellen kifogást teszek. A mi egy kilenc esztendős gyerektől nyomtatásban megjelent, az még nem az ő büne; hanem azé, a ki kiadta. A gyerekkori verset épen ugy nem lehet beszámitani valakinek, mint a hogy nem lehet a katonának attól számitani a pályafutását, a mikor fakarddal, papiroscsákóval kommandérozta a gyerekármádiát. Hiszen hol van az a gyerek, a ki verset nem ir. A kis keresztfiam, Hegedüs Loránd, már nyolc esztendős korában élclapot szerkesztett, s igazán mondom, talpraesettebb ötletek és jobb rimek voltak benne, mint — majd megmondtam, hol? Azért még sem lesz belőle poéta, mint a keresztapja, hanem lesz belőle, Isten segitségével, derék, okos ember, mint az apja. Én sem jártam többet, a koraszülött poemák megjelenése után, a muzsák ablaka alá, hanem készültem valami nyolc esztendeig festőnek, vagy épitésznek; (ma is megvan még egy egész göngyöleg architektonikai rajzom a padláson) és mindenesetre készültem fiskálisnak. Ezek az évek tehát az irodalmi pályán nem számitnak semmit. Megmondom én őszintén, hogy hol kezdődik az irodalmi pálya egész komoly

Utazás a havas országban.

— A „Budapesti Hirlap“ eredeti tárcája. —

Ablakomon gunyosan mosolyg be a verőfényes nap. Mintha mondaná: mit, te „havas ország“-ról beszélsz? Nem látod, hogy itt vagyok, ragyogok s egy mosolyomra ugy lefeslett a hegyekről az a fehér hólepel, mint verekedő emberek hátáról az ing. Én meg azt felelem a napnak: Ez mind szép tőled; azt is tudom, hogy nagy a te hatalmad, de bezzed kedden reggel, mikor országszerte hullott a hó, s mikor én neki indultam girbe-görbe Székelyországnak, nem mutatád magad, pedig akkor csakugyan rám fért volna meleg mosolygásod. Aztán meg késő is gunyolódásod. Én még akkor megállapitottam, hogy tárcát irok a „havas ország“-ról s én most senki kedvéért nem változtatom át „zöld ország“-ra, annyival is inkább, mert Teleki Sándorral konkurrálni — árt az egészségnek.

Tehát itt vagyunk a „havas ország“-ban. De hogy vagyunk. Addig még át kell szenvedni egy egész nap és éj minden kinjait. Budapesttől Héjjasfalváig! Magyarországról Székelyországig! Egy örökkévalóság. A kupéban hárman ülünk. Két öreg zsidóasszony és — én. Én görbe szemmel nézek az ők Volksblattjokra, ők görbe orral az én „Budapesti Hirlap“-omra. Kvittek vagyunk. Ők beszélnek valami kokhin-khinai nyelven, én hallgatok és fujom a cigaretta-füstöt magyarul és magyarosan.

— Az istenért konduktor ur, tegyen ide egy férfi utazót, mert megöl az unalom, — sugok oda egyik állomásnál a konduktornak.

— Nincs itt kérem alásan egy se, aki van is, mind családjával utazik.

— Legalább „ezeket“ tette volna hölgykupéba.

— Ó kérem, szándékosan ültek ide be, mert szeretik a szivarfüstöt.

— Ugy? szeretik a szivarfüstöt? S az én drága szivarom füstjét akarják élvezni? — mondám magamban. Na hisz, ebből nem esztek.

— Az egyik pamlagra levágtam magamat s azzal ugy tettem mintha aludtam volna.

Már sötétre vált a nap s én még mindig szenderegtem. Egyszerre csak iszonyu sikoltozás ver föl.

— Mi az? mi történt? kérdém.

— Ég a szomszéd kupé! sikitá az egyik asszony elég jó magyarsággal.

— Ah, az nagyszerü lehet! kiálték föl elragadtatva. Égő vasuti kocsi! Mily nagyszerü hir lesz ebből!

Az én két zsidóasszonyom erre ugy elbámult, hogy csak megfogott a szavuk, mintha fejbe ütötték volna. Egymásra néztek s bizonyosan mindkettő azt gondolta, hogy ennek a „vadállat“-nak ki kellene tépni a haját, hogy még örvend az égő kocsinak.

Mindjárt kitekintettem az ablakon. A rátkai állomásnál volturk. Csakugyan a szomszéd kocsi javában füstölt. A vonat épen indulóban volt, mikor észrevették füstölgesét. Egy tengely gyuladt meg s ez okozta a nagy riadalmat. Hirtelen eloltották a tüzet, a kocsit leakasztották s 15 percnyi késedelemmel tovább robogtunk. Nekem meg ez a 15 perc bőven elég volt arra, hogy egy pár sorban megirjam a lapomnak s átadjam egy ott ténfergő gyermeknek, hogy dobja be a levelet egy szekrénybe. Utitársaim gunyosan pislogattak rám. Kitalálták, hogy a „vasuti szerencsétlenséget“ irtam meg. Az egyik nem állhatta meg szó nélkül.

— Nem fog az a levél Budapestre menni.

— Hogyan? kérdém.

— Ugy, hogy az a fiu zsebre vágja a két hatost és a levelet nem teszi föl.

— Bocsánat nagysád, az a fiu nem fogja zsebre vágni a két hatost, mert nincs zsebje (egy szál ingben, gatyában didergett szegény), aztán csak fizetetlen föltegye, ugy is jól lesz.

Még ez órában nem tudom, hogy a levél feltevődött-e, de hisz ugy is meg van már örökitve a „borzasztó vasuti szerencsétlenség.“

*

— Héjjasfalva két perc!

Valahára. Kikászolódom a kocsiból. Brr! Olaszország és Szibéria! Magyarország és Székelyország! Aztán még hozzá reggeli öt óra. A lehető legrosszabb időtájt utnak indulni — szekéren. Belépek a váróterembe. Ott őgyelgett egy öreg székely atyafi, kezében kurtanyelü szijjostorral. Pasasérra várt.